

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

Mads Jakob Kirkebæk

Ph.d., Master i Fremmedsprogspædagogik (MIF)

Lærer på Slagelse Sprogcenter, Danmark

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Lov om danskuddannelse til voksne udlændinge**
- Den 1. januar 2004 trådte *Lov nr. 375 af 28. maj 2003 om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.* i kraft.
- Loven sikrer udlændinge ret til undervisning på en af tre danskuddannelser:
- Danskuddannelse 1, Danskuddannelse 2 eller Danskuddannelse 3

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Ret til danskuddannelse i 3 ½ år**
- Alle udlændinge, der kommer til Danmark, har ret til 3 ½ års danskuddannelse indenfor de første fem år, de er i Danmark.

- **Betaling for danskuddannelse**
- Danskuddannelsen er gratis for nogle grupper af udlændinge, fx flygtninge og familiesammenførte.
- Andre grupper udlændinge, fx folk på *green card* og studerende, skal betale deltagergebyr (kr. 2.000 for hvert af danskuddannelsens 6 moduler).

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Formål med danskuddannelserne**

- Undervisningen på alle tre danskuddannelser har som mål:

- *”... at kursisterne opnår de nødvendige dansksproglige kompetencer, inklusive viden om danske arbejdsmarkeds-, kultur- og samfundsforhold, fremherskende normer og værdier samt den enkelte borgers rettigheder og pligter, med henblik op at opnå beskæftigelse og selvforsørgelse og blive deltagende og ydende medborgere.”*

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Organisering af danskuddannelserne**
- Danskuddannelse 1, 2 og 3 er opdelt i "6 moduler med klare, evaluerbare mål for progressionen".
- Efter hvert ikke-prøvebærende modul afholdes der obligatorisk modultest.
- Som afslutning på Danskuddannelse 1, 2 og 3 er der en centralt stillet prøve:
Prøve i dansk 1, Prøve i dansk 2 og Prøve i dansk 3.

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

Hvad er formålet med de 6 modultests på Danskuddannelse 1, 2 og 3?

- Det korte svar: Formålet er at effektivisere danskuddannelserne.
- Modultests bliver set som en incitamentskabende foranstaltning, som skal sikre en mere systematisk og effektiv gennemførelse af danskuddannelsen (1, 2 og 3).
- Modultests skal være med til at sikre, at udlændinge hurtigst muligt opnår beskæftigelse og bliver selvforsørgende og "deltagende og ydende medborgere."
- Modultests bliver brugt til resultatstyring af udbydere af danskuddannelsen (1, 2 og 3) via vejledende, progressionsbaserede takster pr. modul fastsat på finansloven.
- Taksten afregnes med udbyderne pr. gennemført modul.

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Fordele ved brug af modultests på Danskuddannelse 1, 2 og 3**
- Relativt klare delmål, som er lette at evaluere.
- Opdelingen i moduler gør danskuddannelsen mere overskuelig for kursisten at gennemføre og for læreren at planlægge.
- Det kan virke motiverende at skulle til test og at bestå en test.

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Ulemper ved brug af modultests på Danskuddannelse 1, 2 og 3**
- **Sammenblanding af penge og pædagogik**
- Udbud i København vægtede fx pris 70% og kvalitet 30%
- 70% af betalingen for et modul betales *efter* modulet er bestået
- **Fare for en uønsket *backwash*-effekt**
- *”teaching for the test”*

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Hvor lang tid tager de enkelte moduler på Danskuddannelse 1?**

	Læringstid DU1	
	Dag (12 lektioner)	Aften (4-6 lektioner)
Modul 1 4x3 lektioner	4 mdr. (182 lektioner)	4 mdr. (91 lektioner)
Modul 2 4x3 lektioner	5 mdr. (228 lektioner)	5 mdr. (114 lektioner)
Modul 3 4x3 lektioner	7 mdr. (319 lektioner)	7 mdr. (160 lektioner)
Modul 4 4x3/3x4 lektioner	7 mdr. (319 lektioner)	8 mdr. (182 lektioner)
Modul 5 3x4 lektioner	9 mdr. (410 lektioner)	9 mdr. (205 lektioner)
Modul 6 3x4 lektioner	4 mdr. (182 lektioner)	9 mdr. (205 lektioner)

36 mdr. (gennemsnit 273 lex)

42 mdr. (gennemsnit 160 lex)

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Hvilket sprogligt niveau er modulerne på (Danskuddannelse 1)?**

	Mundtligt	
	Modul 6	<i>B1 Threshold</i>
Skriftligt	Modul 5	
Modul 6	Modul 4	<i>A2 Waystage</i>
	Modul 3	
Modul 1, 2, 3, 4 og 5	Modul 2	<i>A1 Breakthrough</i>
	Modul 1	

A1, A2 og B1 refererer til nogle af niveauerne i *The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR)*

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

A1 Breakthrough (M2)

Samtale

Jeg kan føre enkle samtaler hvis min samtalepartner er indstillet på at gentage eller at omformulere sine sætninger og tale langsommere, samt hjælpe mig med at formulere det, jeg prøver at sige. Jeg kan stille og besvare enkle spørgsmål omkring dagligdags emner.

A2 Waystage (M4)

Jeg kan deltage i samtale om enkle hverdagssituationer, der kun lægger op til udveksling af informationer. Jeg kan deltage i en kort meningsudveksling, skønt jeg normalt endnu ikke forstår nok til at kunne udvide samtalen.

B1 Threshold (M6)

Jeg kan klare de fleste situationer, der opstår ved rejse i lande eller områder, hvor sproget tales. Jeg kan uforberedt indgå i en samtale om emner af personlig interesse eller generelle hverdagsemner som fx familie, fritid, arbejde, rejse og aktuelle begivenheder.

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

A1 Breakthrough (M5)

Skrive

Jeg kan skrive korte, enkle postkort, fx sende feriehilsner.

Jeg kan udfylde formularer med personlige oplysninger, fx skrive navn, nationalitet og adresse på en hotelregning.

A2 Waystage (M6)

Jeg kan skrive korte enkle notater og beskeder. Jeg kan skrive et meget enkelt, personligt brev, fx et takkebrev.

B1 Threshold

Jeg kan skrive en enkel og sammenhængende tekst om dagligdags temaer eller om emner som interesserer mig personligt. Jeg kan skrive personlige breve, hvor jeg beskriver oplevelser og indtryk.

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

A1 Breakthrough (M2)

Lytte

Jeg kan forstå meget enkle ytringer om mig selv, mennesker jeg kender og ting omkring mig, når folk taler langsomt og tydeligt.

A2 Waystage (M4)

Jeg kan forstå de mest almindelige ord og udtryk for ting der er vigtige for mig, fx oplysninger om mig selv, om min familie, om indkøb, mit nærmiljø og mit arbejde. Jeg kan forstå hovedindholdet i korte og klare beskeder og meddelelser.

B1 Threshold (M6)

Jeg kan forstå hovedindholdet når der er tale om dagligdags emner som fx arbejde, skole, fritid, etc. og sproget er klart og præcist. Jeg kan forstå hovedindholdet i radio- og tv-udsendelser, der berører aktuelle emner eller emner, der har min personlige interesse, hvis der tales relativt langsomt og tydeligt

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Hvad kan danskuddannelse 1 (ikke) bruges til?**
- *Prøve i dansk 1* kvalificerer kursisterne til at få et ufaglært arbejde og fungere som (aktive) borgere i samfundet.
- *Prøve i dansk 1* kvalificerer – i modsætning til *Prøve i dansk 2 og 3* – ikke kursisterne til at deltage i kompetencegivende uddannelse eller faglig efteruddannelse.
- *Prøve i dansk 1* er ikke nok til at opfylde sprogkravet til permanent opholdstilladelse.
- *Prøve i dansk 1* giver adgang til FVU Start og kan indgå som del af et IGU-forløb.

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- Tak for jeres opmærksomhed!

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Hvordan fungerer undervisningen af kursister uden/med kort skolebaggrund i praksis?**
- Danskuddannelse 1, modul 1 som eksempel

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- Som underviser på Danskuddannelse 1 har jeg 4 vigtige pejlemærker:
- Fagbeskrivelsen
- Læringstiden
- Læremidlerne
- Modultestkravene

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Fagbeskrivelsen:** I undervisningen på Danskuddannelse 1, modul 1 arbejdes der med sprogtilegnelse med særligt fokus på mundtlig kommunikation og i relation til:
- *Arbejde*, fx: konkrete og almindelige situationer på en arbejdsplads; eventuel tidligere beskæftigelse og beskæftigelsesplaner i Danmark.
- *Uddannelse*, fx: eventuel skole- og uddannelsesbaggrund fra hjemlandet; aktuel danskuddannelse og undervisningshverdagen
- *Hverdagsliv og medborgerskab*, fx: præsentation, familie, døgnets rytme (daglige rutiner), fritid, transport; måltider, indkøb, priser; hverdagens talbehandling

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Målet** for undervisningen på Danskuddannelse 1, Modul 1 er, at kursisten:
 - kan kommunikere mundtligt i et yderst enkelt sprog om konkrete og almindelige hverdagsforhold, ... særligt situationer på en arbejdsplads
 - kan genkende få, hyppigt forekommende, skrevne ord i relation til et meget begrænset udsnit af konkrete, almindelige hverdagsforhold...
 - kan skrive sit navn, når den fornødne tid er til rådighed
 - har opnået en begyndende forståelse for kultur- og samfundsforhold i Danmark, ...

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Læringstiden på Danskuddannelse 1, modul 1**
- Maksimum fire måneder
- Kursisten må gerne meldes til modultest før, men ikke senere end fire måneder efter starten på modul 1.

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Læremidlerne til Danskuddannelse 1, modul 1**
- De tilgængelige læremidler bestemmer også – i større eller mindre udstrækning – undervisningens indhold og undervisningsmetoden

Undervisning af kursister uden skolebaggrund

- **Modultestkrav til danskuddannelse 1, modul 1**
- Til Modultest 1, som afslutter undervisningen på Danskuddannelse 1, modul 1, skal kursisten:
 - 1. Besvare 6 enkle faktuelle spørgsmål om basale personlige data, "Hvad hedder du? Hvor bor du?, Hvor kommer du fra? Hvad for nogle sprog taler du?, Har du arbejde? og Hvad er dit telefonnummer?"
 - 2. Besvare helt enkle faktuelle spørgsmål om en person, kursisten kender personligt (kursisten medbringer to fotos til testen).
- Det vil sige, at kursisten kun prøves i en lille del af det, der ifølge Fagbeskrivelsen skal undervises i.